

Catherine Cookson

Het geheim

1

De vrouw tastte naar de koperen plaat naast de half openstaande deur. Ze keek niet naar de naam die erin gegraveerd stond: ALEXANDER ARMSTRONG & ZOON – ADVOCATEN. Ze leek houvast te zoeken aan de rand, terwijl ze gierend naar adem snakte.

Na een tijdje richtte ze zich op, stapte de met dik tapijt belegde hal binnen en liep onvast naar de balie aan de linkerkant, waarachter een jonge vrouw haar met open mond stond aan te kijken.

De receptioniste begroette de bezoeker niet met haar gebruikelijke ‘Waarmee kan ik u van dienst zijn, mevrouw?’ of ‘Hebt u een afspraak?’ Voor haar was de vrouw overduidelijk een landloopster die hier niets te zoeken had. Ze gaf haar ook geen kans om iets te zeggen, maar riep: ‘Wat moet je? Ik... ik denk dat je je vergist.’

Toen de vrouw ‘Me-neer Armstrong’ antwoordde, verbaasde het meisje zich andermaal; deze keer vanwege de stem die helemaal niet paste bij het voorkomen van de vrouw. Ze bracht maar een schor gefluister voort, maar ze sprak toch heel beschaafd.

Toch woog het uiterlijk van de vrouw zwaarder dan de indruk die haar stem had gemaakt, want het meisje zei kortaf: ‘Hij ontvangt alleen maar op afspraak.’

De vrouw wees op haar eigen borst, vervolgens op haar ogen, sperde haar mond open en hakkelde drie woorden: ‘Mij ontvangt hij.’

‘Hij... hij heeft het erg druk.’

Weer ging het hoofd achterover, de mond ging open en de vrouw zei: ‘Mevrouw Baidor.’

Wederom raakte de receptioniste onder de indruk van die stem, zo

diep zelfs dat ze zich abrupt omdraaide. Ze duwde de glazen deur van haar kantoortje open en nam de hoorn van het telefoontoestel. Intussen bleef ze kijken naar de vrouw die wegliep van de balie en naar een stoel wankelde die naast een tafeltje met een vaas bloemen stond.

‘Juffrouw Fairweather?’

‘Ja. Wat is er?’

‘Er is hier... een persoon.’ Ze zei het zo gedempt mogelijk.

‘Ik versta je niet. Spreek eens wat harder!’

‘Ik zei dat ik hier iemand heb. Ze... ziet eruit als een landloopster, maar ze beweert dat meneer Armstrong haar zal ontvangen.’

‘Een landloopster! Waarom denk je dat ze een landloopster is?’

‘Nou, juffrouw Fairweather, komt u zelf maar kijken of ik gelijk heb of niet.’ De receptioniste waagde het om zo’n toon tegen juffrouw Fairweather aan te slaan, omdat ze voelde dat er iets heel ongewoons aan die vrouw was.

‘Heb je haar naam?’

‘Ja, maar die klonk ook raar, iets als Beender.’

‘Beender?’

‘Zo klonk hij.’

Aan de andere kant van de lijn bleef juffrouw Fairweather even dubben. Zou ze naar beneden lopen om die persoon die eruitzag als een landloopster te bekijken, of zou ze de naam voorleggen aan meneer Armstrong om te zien of hij zo iemand kende? Ze besloot tot het laatste. Ze klopte op de deur tussen haar kantoor en die van haar werkgever. De man keek op van een enorme akte waarin hij zat te lezen en vroeg: ‘Wat is er?’ Ze kuchte even voordat ze zei: ‘Juffrouw Manning zegt dat er beneden een vreemd uitziende vrouw staat die zegt dat ze u wil spreken. Blijkbaar laat ze zich niet afpoeieren. Volgens juffrouw Manning schijnt die vrouw te denken dat u haar naam moet kennen.’

‘En hoe is die? Haar naam, bedoel ik.’

‘Juffrouw Manning zei dat het klonk als Beender.’

‘Wát?’

‘Dat is wat ze zei... Beender.’

Juffrouw Fairweather was verbijsterd over de reactie van haar werkgever. Want toen hij die naam hoorde sprong hij overeind en schreeuw-

de, ja, hij schreeuwde echt: 'Baindor, mens! Baindor! Mijn god!'

Ze zag dat de akte waarmee hij bezig was bijna van het bureau af gleed toen hij zijn stoel met een klap achteruit schoof. Hij rende de kamer door en liep haar bij de half openstaande deur bijna omver.

Ze werkte al vijftien jaar voor meneer Armstrong en ze had hem nog nooit zo meegemaakt. Hij was een kalme man van middelbare leeftijd, een beetje streng, maar altijd hoffelijk. Zijn opwinding trof haar. En nu stond ze op de overloop te kijken hoe hij de trap bijna áf sprong.

Bij de hal gekomen moest Alexander Armstrong zich even vasthouden aan de deurpost toen hij de vrouw zag die haast dubbelgevouwen op de stoel zat. Hij kon het eenvoudig niet geloven: hij kon het niet en hij wilde het niet zolang hij haar gezicht niet had gezien.

De vrouw sloeg haar ogen pas op toen ze zijn benen voor zich zag. Ze keek langzaam omhoog en zijn adem stakte toen hij haar gezicht zag. Het was bijna het gezicht van een geraamte, vel over been. In de holle oogkassen stonden twee doffe, bloeddoorlopen ogen die naar hem opkeken.

Alexander Armstrong kon alleen maar denken: Mijn god! Mijn god! Het besef drong door dat degene die hem daar met die nagenoeg dode ogen zat aan te kijken, de vrouw was die hij – enfin, hij en zijn kantoor – al zesentwintig jaar zocht. Nee, bijna zevenentwintig.

Hij kon niet anders dan een zwak gestamel uitbrengen: 'Me... mevrouw Baindor.'

Ze antwoordde niet, maar gaf een knikje met het hoofd waarop een bizar hoedje wiebelde.

Hij stak beide armen naar haar uit en zei: 'Kom mee naar boven, Irene.'

Ze probeerde op te staan, maar viel terug in haar stoel en haar lichaam leek weer dubbel te klappen. Hij draaide zich om naar juffrouw Fairweather die onder aan de trap stond en schreeuwde: 'Haal mijn zoon!' Beverig antwoordde ze: 'Hij is weg, meneer Armstrong. U weet wel, voor de Fullman-zaak.'

'Haal dan Taggart. Of iemand anders.'

Het kantoor van eerste klerk Taggart bevond zich aan de andere kant van het gebouw. Juffrouw Fairweather holde de trap weer op en de gang

in. Binnen twee minuten stond Taggart naast zijn werkgever en vroeg: 'Ja, meneer?'

'Help me deze dame naar mijn kamer te brengen.'

Henry Taggart aarzelde even toen hij de kleding van de dame zag. Als je het hem vroeg was ze een landloopster. Toch deed hij wat hem werd gevraagd. Niet alleen hielp hij het zonderlinge hoopje mens overeind, maar toen hij zag dat ze niet op haar benen kon staan en dat de trap niet breed genoeg was voor hen drieën, tilde hij de 'dame' op. Hij droeg haar de trap op naar de directiekamer, waar hij haar op aanwijzing van Alexander neervlijde op de leren bank naast het grote raam dat uitkeek op het pleintje.

Vervolgens blafte Alexander bijna tegen zijn secretaresse: 'Een kop thee... heet en met veel suiker.' Uit de kast pakte hij een fles cognac en schonk de zilveren schenkdoop vol. Hij liep naar de bank, knielde naast de vrouw neer, bracht de dop naar haar lippen en zei zorgzaam: 'Drink dit eens.'

Ze weerde hem niet af toen hij de drank in haar mond goot, maar toen de cognac in haar keel liep moest ze zo hoesten, dat haar hele lichaam ervan schudde. Hij draaide zich om naar zijn klerk: 'Ga naar beneden en laat het meisje een ambulance bellen.'

Het woord 'ambulance' deed de vrouw opschrikken. Ze tilde haar hoofd op en maakte een protesterend handgebaar. Alexander boog zich naar haar toe en zei: 'Kalm maar, liefje. Het is in orde. Niet naar een groot ziekenhuis... Ik begrijp het. Ik begrijp het.'

Ze ging weer achterover liggen en staaarde hem aan. Hij wendde zich abrupt van haar af, liep naar de telefoon op zijn bureau en draaide een nummer. Zodra hij verbinding kreeg en een stem 'Verpleeghuis Beechwood' zei, beval hij kortaf: 'Verbind me door met de directrice. Snel!'

'Wat is uw naam?'

'Dat doet er niet toe. Geef me de directrice. Nu!'

'Maar meneer...!'

'Neem me niet kwalijk. Ik ben de broer van juffrouw Armstrong.'

'O, ja. Jawel,' was het antwoord en toen bleef het een tijdje stil. Terwijl hij wachtte keek hij om naar het menselijke wrak dat op zijn bank lag en opnieuw schreeuwde hij inwendig: Mijn god!

‘Wat is er, Alex?’ vroeg de stem van zijn zus.

‘Glenda, luister. Ik stuur een patiënte naar je toe.’

‘Je vraagt niet eens of ik wel een kamer vrij heb.’

‘Je moet ergens een kamer vrijmaken. Dit is belangrijk.’

‘Ik kan niet zomaar...’

‘Glenda. Heb je nog kamers?’

‘Ja, toevallig wel, Alex. Mag ik ook weten wat er met je aan de hand is?’

‘Dat hoor je gauw genoeg. Laat die kamer in orde maken. Er is een ambulance onderweg met mij erachteraan.’

De stem klonk heel zacht nu: ‘Wat is er, Alex? Je klinkt zo vreselijk ongerust.’

‘Je hoort strakjes waarom, Glenda. Maar zeg tegen je staf dat er niet gekletst mag worden over de toestand van je nieuwe patiënte. Over hoe ze eruitziet, bedoel ik... Gekleed is. Maak nu die kamer maar in orde.’ Op andere toon zei hij: ‘Dit is een ernstige zaak, Glenda. Ik kan niet geloven wie ik hier op de bank in mijn kantoor zie liggen. Tot zo, schat.’

Hij legde de hoorn op de haak en keerde zich om. Juffrouw Fairweather stond met een kop thee in haar hand te kijken alsof ze bang was om het vreemde hoopje mens dat daar lag aan te raken. Hij nam de thee van haar over, knielde weer neer en ondersteunde het achterhoofd van de vrouw, waar haar hoofddeksel uitstulpte in iets wat leek op een haarnetje dat in haar nek hing. Het was half verborgen gebleven onder de brede kraag van haar afgeleefde, verkleurde en op sommige plekken tot op de draad versleten jas. Hij tilde haar hoofd op en zei: ‘Drink dit eens, liefje.’

Weer staaarde ze hem aan, maar nu weerde ze hem niet af toen hij het kopje aan haar lippen zette. Ze nam twee slokken van de sterke thee die vervolgens uit haar mondhoeken liep. Haastig gaf hij kop en schotel terug aan juffrouw Fairweather, haalde een zakdoek uit zijn zak en dep-te daarmee voorzichtig haar dunne lippen.

Toen hij zag dat ze weer iets probeerde te zeggen zei hij zachtjes: ‘Rustig maar, liefje. We krijgen nog tijd genoeg om te praten.’

Maar ze bleef hem aanstaren en toen hij haar woorden ontward had, sperde hij zijn ogen open in verbazing, want ze murmelde: ‘Mijn zoon... vertel mijn zoon... Hij zal komen.’

Onwillekeurig schudde hij zijn hoofd. Dacht ze echt dat haar zoon naar haar toe zou komen? Na al die jaren? Ze kon onmogelijk iets over hem weten. Toch had ze die laatste woorden ‘hij zal komen’ met grote overtuiging uitgesproken. De arme stakker.

Er werd op de deur geklopt. Het was Taggart, die aankondigde: ‘De ambulance is er, meneer.’

‘Laat ze een brancard bovenbrengen.’ Alexander keek om naar zijn secretaresse en zei: ‘Pak die oude reisdeken eens uit de kast.’

Ondanks haar verbazing deed juffrouw Fairweather meteen wat haar werd gevraagd. Alexander nam de plaid van haar over, vouwde hem open en wikkelde het uitgemergelde lichaam van de vrouw erin, waarbij hij haar voorzichtig op haar zij legde zodat de plaid haar helemaal zou omhullen.

De ambulancebroeders tilden het in de plaid gewikkelde lichaam op van de bank. Ze leverden geen enkel commentaar, zelfs niet op de hoofdtooi van de vrouw, maar vroegen enkel: ‘Waar naartoe, meneer?’

‘Verpleeghuis Beechwood.’

Hij was nog maar halverwege zijn routebeschrijving, of een van de ambulancebroeders zei: ‘O ja, dat kennen we, meneer. Verpleeghuis Beechwood, Salton Avenue, Logmere Road.’

Bijna twee uur later waren broer en zuster in de privésalon van de directrice. Glenda Armstrong hield de lange, donkere jas op en zei: ‘Kun jij dat geloven?’ Het antwoord niet afwachtend, ging ze door: ‘Ik niet. Ik herinner me nog dat ik haar die jas heb aangetrokken. Het was zo’n prachtige, zware jas. Dat dacht ik toen nog, want hij was tot de manchetten aan toe gevoerd met lamswol. Moet je nu eens zien, geen draadje lamswol meer aan de binnenkant, alleen nog maar een vel. En die jas was schitterend groen. Gemaakt van zo’n dikke wollen stof dat je zou denken dat je die in geen twee mensenlevens zou kunnen verslijten. En toch is één leven al genoeg geweest om hem af te dragen. God sta haar bij! Waar denk jij dat ze geweest is?’

‘Ik weet het niet. Geen idee, maar wel ergens in de goot. Hoewel ze met dat uiterlijk, en vooral met die hoed of wat het ook moet voorstellen, direct opgevallen zou zijn.’

Glenda pakte de hoed van een stoel en zei: ‘Het was ooit een heel mooie. Een Frans model, een kruising tussen een tulband en een baret met een boord. Kijk, die boord zit er nog aan.’ Ze ging met haar vinger langs de stijve, bijna tot op de draad versleten boord. Vervolgens tilde ze de buidel aan de achterkant op en zei: ‘Ze moet hem er speciaal hebben laten aanzetten voor de haarwring die ze toen achter in haar nek droeg. En kijk die handtas eens! Dezelfde die ze bij zich had toen het gebeurde.’ Glenda wees op het gescheurde tasje dat op een van de stoelen lag. ‘Al haar bezittingen zaten in die tas. Ik weet nog dat ik haar ringen erin heb gestopt, want ze had ze allemaal afgedaan. Zelfs haar trouwring. En ze had ook een halsketting en een doosje voor visitekaartjes.’

Glenda ging naast haar broer op het hoekje van de brede chesterfield zitten. ‘Toen we nooit meer iets van haar hoorden, heb ik mezelf verweeten dat ik niemand met haar mee heb laten gaan naar Eastbourne. Ik heb haar op de trein gezet en gezegd: “Laat me weten hoe het met je gaat. Ik kom over een paar dagen naar je toe”. Daarna heb ik haar nooit meer gezien. Weet je nog dat jij haar man vertelde dat ze naar haar tante was gegaan? Hoe hij tegen je tekeering omdat ik haar niet naar Conway House had laten gaan, zoals hij wilde? Lieve help! Dat is een als verpleeghuis vermomd gesticht! Wat had ik graag haar tante daar opgesloten, toen ik de volgende dag in Eastbourne kwam en van haar te horen kreeg dat ze haar nichtje niet wilde opnemen en haar had weggestuurd. Ze vond dat Irenes plaats bij haar man was en dat alles wat haar overkwam haar eigen schuld was omdat ze met andere mannen ging. Goede god!’ Glenda nestelde zich in de kussens en herhaalde: ‘Goede god! We weten nu dat het arme kind niet eens naar een andere man durfde te kijken, laat staan met hem om te gaan.’ Ze raasde door: ‘En dan dat kamizool, of hoe je het wilt noemen. Gemaakt door de oude Betsy Briggs. Zij maakte schoon bij Irenes vader, toen de moeder was gestorven en Irene nog op school zat. Die knielange, krappe wollen hemden waren Betsy’s pronkstukjes. Ze had er een gebreid voor Irenes moeder, die zwakke longen had, en ze breide er ook een voor Irene. En weet je wat? Ze droeg hem nu nog. Of liever gezegd, de restanten ervan: het was wel schoon, maar het was één stopwerk van alle mogelijke kleuren. En daaroverheen droeg ze wat er nog over was van de rozerode fluwelen japon die ze aan-

had op die avond van het concert. Herinner je je dat nog?

‘Ja, Glenda. Jawel,’ zei Alexander mat. ‘Ik weet het nog. Hoe heb je haar uit die kleren gekregen?’

‘Zonder tegenstribbelen, totdat we bij dat hemd kwamen. Toen kreeg ze even onvermoede krachten, want ze bleef het vasthouden, tenminste rond de taille. Pas toen ik haar geruststelde dat ze het bij zich mocht houden, maar dat het nu even uit moest, liet ze ons onze gang gaan. En toen we het in haar handen legde, greep ze meteen naar het taillestuk. Ze keerde het hemd voorzichtig binnenstebuiten en wees op een vierkant pakje van bruin papier van ongeveer vijf centimeter. Het zat aan de boven- en onderkant met veiligheidsspelden vast aan het hemd. Ze kon het niet loskrijgen. Nadat ik het voor haar had gedaan bleef ze het pakje stevig vasthouden. Ze drukte het tegen haar blote borst en liet ons toen pas haar het vod afpakken. Ze verzette zich niet toen de verpleegster en de verpleeghulp haar wasten. Achteraf zei de verpleeghulp nog: “Wat eng was dat. Net of we een lijk wasten.” Haar lichaam zit vol beurse plekje. Die zijn nu wel grotendeels weggetrokken, maar vroeger moeten ze erg opvallend geweest zijn. Net zoals de kolengruisvlekken op het voorhoofd van de mijnwerkers.’

‘Heeft ze dat pakje nog steeds bij zich?’

‘Ja. We lieten het haar vasthouden, en ze leek in slaap te vallen. Op dat moment kwam dokter Swan binnen. Hij stond een tijdje naar haar te kijken, zoals ze daar lag met die grijze vlechten naast haar gezicht. Ik had hem al op de hoogte gebracht, omdat hij haar indertijd ook behandelde. Weet je nog? In die tijd was hij nog een piepjonge dokter en hij heeft sindsdien honderden patiënten gezien, maar toch herinnerde hij zich haar nog. “Goede god!” zei hij.

Toen hij haar pols vastpakte leek ze weer kracht te krijgen, want ze trok haar hand weg en omklemde daarmee de hand met het pakje erin. Hoewel hij heel vriendelijk en geruststellend zei: “Je moet niet bang zijn, liefje, ik doe je geen kwaad”, keek ze doodsbang en beefde ze over haar hele lichaam. Hij hield het onderzoek zo kort mogelijk, maar ze bleef al die tijd beven.

Toen we buitenstonden zei hij: “Haar longen zijn heel zwak, maar het is eerder de ondervoeding die haar noodlottig dreigt te worden. Ze heeft

al god weet hoelang niet meer behoorlijk gegeten. Ik heb nog nooit een levend wezen in zo'n staat gezien. Waar is ze al die jaren geweest?"

"Ik weet het niet", zei ik. "Hopelijk kunnen we daar nog achter komen. Want ze heeft problemen met spreken. Het is net of ze niet wil praten." Hoe dan ook, hij zei dat hij later terug zou komen en dat we moesten praten.'

Alexander zei nadenkend: 'Wat zou er in dat pakje zitten? Misschien brengt het ons op een spoor.'

'Dat zullen we pas weten als we het haar afhandig kunnen maken. Of als ze het ons geeft, wat ik nog niet zie gebeuren zolang ze bij haar positieven is.'

Hij keek haar aan zei: 'Je weet toch wie haar zoon is?'

'Natuurlijk weet ik dat. En het zal hem verteld moeten worden. Daar heeft hij recht op. Maar hoe en wanneer, dat weet ik nog niet. Dat laatste zal denk ik afhangen van dokter Swan. Op het ogenblik kunnen we niet meer doen dan haar wat voedsel laten opnemen. Maar dat moet heel geleidelijk gebeuren.'

Alexander stond op, liep naar de open haard en legde zijn handen op de marmeren schouw. Hij staaarde in de vlammen en mompelde: 'Ik sta te trillen op mijn benen... In de afgelopen twee uur is het verleden bij me teruggekomen alsof alles gisteren is gebeurd.' Haar aankijkend vroeg hij: 'Zou ik een borrel kunnen krijgen?'

'Natuurlijk, die kunnen we allebei wel gebruiken. Cognac of whisky?'

'Whisky graag.'

Glenda liep naar een zijkamer en kwam terug met een dienblad waarop een karaf whisky en twee glazen stonden. Ze schonk voor haar broer een royale hoeveelheid in en voor zichzelf wat minder.

Alexander nam twee slokken en zei: 'Ik ga nu maar terug naar kantoor om James op de hoogte te brengen. Hij weet natuurlijk niets van deze hele kwestie. Hij was nog maar een kleuter toen het allemaal begonnen is.'

'Ja, ik begrijp dat je het hem moet vertellen, maar je moet hem wel op het hart drukken om erover te zwijgen. Anders staat het tegen het einde van de week al in alle kranten.'

Zijn stem klonk bezorgd toen hij antwoordde: 'Dat geldt ook voor jouw staf, Glenda. Je moet ze op het hart drukken dat het niet rondverteld mag worden. Want als er ook maar iets van uitlekt barst dat oude schandaal weer los. Ongeacht wat die grote meneer wel of niet gedaan heeft, deze keer zal hij het proces niet kunnen afkopen. Ik zou niets liever willen dan dat hij zijn verdiende loon krijgt, maar we moeten ook aan de zoon denken.'

'Maak je geen zorgen. Dit is niet het eerste geheim dat mijn meisjes moeten bewaren.' Ze voegde eraan toe: 'Kom je daarna terug voor het eten?'

'Nee. Sorry, Glenda. Ik kan niet. Maar ik bel je nog voordat ik vertrek, want ik zal pas laat thuiskomen. Is dat goed?'

'Dat is goed, maar ik verwacht niet dat haar toestand dan al veel veranderd zal zijn.'

2

Ongeveer een uur later kwam juffrouw Fairweather binnen met de thee en zette het blad op een hoek van meneer Alexanders bureau. Ze keek van hem naar James en vroeg: ‘Zal ik inschenken?’

‘Nee, dank u. Dat doen we zelf wel.’ Hij voegde eraan toe: ‘En we zullen hier nog wel een tijdje bezig zijn.’

Een beetje gepikeerd liep de secretaresse naar buiten. James Armstrong keek zijn vader aan en grijnsde: ‘Daar gaat een ontgoochelde dame. Zit ze nog steeds achter je aan?’

‘Wat een onzin, James. Ze is een uitstekende secretaresse.’

‘Jawel, maar ik vermoed dat ze zichzelf nog beter vindt als echtgenote. Hou dan ook, wat is er allemaal aan de hand? Ik licht mijn hielen een paar uurtjes en dan gebeurt er meteen van alles. Dat gebeurt nou nooit als ik er ben. Taggart vertelde me...’

‘Wat Taggart allemaal zegt doet er niet toe. Luister nu goed. Ik moet je een nogal lang verhaal vertellen en ik begin bij het begin. Jij was een jongetje van zes toen het gebeurde, maar sinds je in de zaak bent heb je al vaak te maken gehad met de Zephyr Obligaties.’

‘Ja. Die doen het goed en...’

‘Ja, dat weet ik,’ onderbrak zijn vader hem, ‘maar de dame die de afgelopen vijf- of zesentwintig jaar de rente van die obligaties had moeten krijgen, ontving nooit een penny. Om de eenvoudige reden dat ik haar niet kon vinden. Het heeft heel wat geld gekost om haar op te sporen, maar dat heeft nooit iets opgeleverd. En vanmiddag stapte er hier ineens een landloopster, want dat moet ze jarenlang zijn geweest, binnen en vroeg naar mij.’

‘Echt?’ stamelde James.

‘Ja, echt. Je weet alles van de Edward Mortimer Baintor Estate. Zij was, en is nog steeds, de wettige vrouw van die beestachtige vent. Ik aarzel niet hem zo te noemen en ik heb al die jaren zo over hem gedacht. Hoewel zijn zaken goed zijn voor een groot deel van onze inkomsten, zou ik hem allang vervloekt hebben als ik niet dat voorgevoel had gehad. Ik kan het niet benoemen. Ik kan alleen maar zeggen dat ik het gevoel had dat ik ooit nog zou meemaken dat hij zou moeten boeten voor alle wreedheden die hij anderen had aangedaan, en vooral de vrouw die vandaag bij ons aanklopte.’

Zijn zoon gaf geen commentaar. Hij leunde alleen een beetje voorover in zijn stoel en wachtte tot zijn vader weer zou beginnen.

‘Toen ik nog een jonge man was,’ hervatte Alexander zijn verhaal, ‘nam mijn vader me mee naar Wellbrook Manor, vlak bij Weybridge. Hij was me in die periode aan het inwerken in de zaak. Toen hij werd ontboden door zijn klant – de oude Edwin, Edwards vader – die invalide was en zich niet kon verplaatsen, maakten we er een dagje uit van. Een oude vriend van mijn vader, Francis Forrester, woonde in het dorp Wellbrook. Hij was er de schoolmeester. Die slechtbetaalde baan had hij aangenomen zodat zijn vrouw, die een longaandoening had, weg zou kunnen uit de stad. Daarvoor had hij een prima baan op een school in Londen. Hoe dan ook, ze hadden maar één dochter, die Irene heette. Ik zag haar voor het eerst toen ze een jaar of tien was. Ze was een knap, lief kind. Haar moeder was trouwens tot ze die problemen met haar longen kreeg zangeres geweest en haar dochtertje had haar talent geërfd. Je had ze samen moeten horen zingen. Het kind ging naar de dorpschool, waar ze bevriend raakte met ene Timothy Baxter. Hij was vier jaar ouder dan Irene. Kennelijk had hij, sinds de Forresters zes jaar daarvoor in het dorp kwamen, het meisje onder zijn vleugels genomen. Zijn vader had een kleine kruidenierszaak en de jongen verliet op z’n veertiende de school om bij zijn vader te gaan werken. Al zijn vrije tijd besteedde hij aan Irene, die hij zijn ‘pupil’ noemde. Ze groeiden op als broer en zus, tenminste tot aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914. Hij was toen achttien en stond al klaar om soldaat worden, maar hij bleek kleurenblind te zijn. Bovendien was hij ooit lelijk van zijn fiets gevallen

en daar had hij zware hoofdpijnaanvallen aan overgehouden. Toch leek hij er niet al te zwaar aan te tillen dat hij niet in militaire dienst kon gaan, want eigenlijk wilde hij aan het toneel. Hij had een goede zangstem en hij was geboren voor het theater. Nadat hij de school had verlaten trad hij op in amateurconcerten en hij was ook bij een amateurtoneelvereniging gegaan. Hoe hij het heeft klaargespeeld weet ik niet, maar hij slaagde erin om lid te worden van een toneelgezelschap dat overal in het land optrad voor de soldaten.

Rond diezelfde periode stierf Irenes moeder. Haar vader was er kapot van. Niettemin zorgde hij voor Irene en de wens van zijn vrouw respecterend bleef hij haar naar zangles sturen, al wist hij dat zijn dochter nooit operazangeres zou worden. Hij vertelde mijn vader dat hij vond dat het meisje bij de plaatselijke zangleraar geen vorderingen maakte en dat hij haar naar iemand in de stad stuurde, die bekendstond als de allerbeste zangpedagoog. Toen die man haar had laten proefzingen wond hij er geen doekjes om en gaf hij ongezoeten zijn mening. Hij vertelde hun dat het zonde van het geld zou zijn om haar verder te laten gaan. Ze zou het prima doen op muziekavondjes en als gelegenheidszangeres op huisconcerten en dergelijke, maar haar stem was gewoon niet goed genoeg om grotere ambities te kunnen koesteren.

Timothy haalde minachtend zijn schouders op over de mening van de pedagoog. Hij zei dat ze een prachtige stem had en dat hij zijn best zou doen om werk voor haar te vinden. Haar vader zei dat hij daar niet zo voor was, dus bleef ze in de jaren die volgden het huishouden voor hem doen en als vrijwilligster haar aandeel leveren aan de oorlogsinspanningen. Op de laatste oorlogsdag, in 1918, vond ze haar vader dood in bed. Hij hield een foto van zijn vrouw vast, naast hem lag een lege pillendoos en op de grond een lege whiskyfles.

Aangezien er nu nog maar weinig troepen waren die geëntertand moesten worden, kwam Timothy weer naar huis. Maar de oorlog die alle oorloggen overbodig zou moeten maken had veel mensen, onder wie zijn ouders, armlastig gemaakt; de oorlog had hun bedrijfje te gronde gericht. Toen zij het dorp verlieten om bij een zuster van zijn moeder in het noorden te gaan wonen, bleef hij alleen achter. Hij voelde zich in zekere zin nog steeds verantwoordelijk voor Irene en hij vond in Londen

nog altijd acteerklussen. Hoe die twee het hebben gered weet ik niet, maar ik ben er bijna zeker van dat mijn vader ze in die moeilijke dagen financieel een handje heeft geholpen. Wel helemaal zeker weet ik dat ze vreselijk aan Timothy gehecht was. Zoals mijn vader zei, niet alleen zoals je gehecht bent aan een vader of een broer, maar ook zoals aan een geliefde. Vader zei ook dat het niet tot haar doordrong dat hij haar gevoelens niet beantwoordde. Voor haar was het een uitgemaakte zaak dat hij er altijd zou zijn voor haar en zij voor hem. Zo kinderlijk dacht ze erover. Totdat een vriend van Timothy liet weten dat hij hem kon binnenloodsen in het koor van een musical als hij op staande voet naar de stad kwam. Natuurlijk vertrok hij meteen.

Timothy Baxter bleef niet lang in het koor zingen, maar slaagde erin een figurantenrol te bemachtigen. Hij was een geboren acteur en hij had een mooie stem. Het volgende wat ik weet van die toneelaffaire is dat Timothy een plaats voor haar kon versieren in het koor van diezelfde musical. Ze bleven dus bij elkaar en het leven moet toen heerlijk voor haar zijn geweest. Totdat hij haar vertelde dat de hoofdrolspelers de kans kregen om hun show in Amerika op te voeren, dat ze hem hadden meegevraagd en dat hij zo'n kans niet voorbij kon laten gaan. Maar zo gauw het kon zou hij haar ook laten overkomen.

Het eerste halfjaar correspondeerden ze regelmatig. Haar brieven waren ellenlang. Die van hem werden, naar ik heb begrepen, steeds korter. Vervolgens stuurde hij alleen nog briefkaarten. Twintig was ze, toen hij vertrok. Ze was bijna tweeëntwintig toen de communicatie helemaal stilviel. Ik veronderstel dat ze tegen die tijd wijs genoeg was om te begrijpen dat hij iemand anders gevonden moest hebben. Ik ben er ook zeker van dat ze zich toen wel gerealiseerd heeft dat, zoals ze het mij ook later vertelde, hij tegen haar nooit met een woord over liefde had gerept.

Zelf viel ze toen verschillende keren in voor acteurs die hun rustperiode hadden. Op haar drieëntwintigste bemachtigde ze een rol in een operette die goede recensies kreeg. Het was een soort Assepoesterverhaal. Zij speelde het dienstmeisje en ze zong een Amerikaanse versie van Offenbachs 'Barcarolle': *Night of stars, and night of love*. Midden in het lied stakte ze plotseling, keek in de spiegel en zong nog enkel voor zichzelf, waarbij ze fantaseerde dat ze een beroemde ster was. Afgezien van

die ene solo was het maar een kleine rol, die er in het verhaal helemaal niet toe deed. Ik heb me altijd afgevraagd waarom ze die erin geschreven hadden. Ze zong het wel heel mooi, maar haar stem was niet vol genoeg om het lied te geven wat het nodig had. Toch kreeg ze een hartelijk applaus. En dan verscheen de echte ster van de avond. Enfin, het was in die voorstelling dat Edward Mortimer Baidor, de zoon van de oude Edwin, haar voor het eerst zag. En hier begint ook mijn rol.'

'Hoe bedoelt u dat, vader?'

'Precies zoals ik het zeg. Even geduld nog. Je zult het gauw weten. Daarvoor moet ik eerst weer een paar jaar teruggaan, naar het herenhuis in Wellbrook. Ik vertel het je, zoals mijn vader het aan mij vertelde, woordelijk zoals Edwin Baidor het aan hem had verteld. Edwin riep zijn zoon naar huis. Klaarblijkelijk was Edward net terug uit Oxford en had hij een lange vakantie gepland in het buitenland, waar hij zich wilde uitleven in zijn hobby, de archeologie. Maar de oude heer had andere plannen met hem. Hij wilde dat hij zich zou vestigen om de naam voort te zetten. Edwin, noch zijn vrouw, had verder nog familie. Hij zei botweg: 'Jij moet trouwen. Er staat iemand klaar, en zelfs te trappelen, om die kans te grijpen. Ze is van de beste komaf. Net zo goed als haar paarden, heb ik begrepen. En de Spencer-Moores zitten financieel aan de grond. Lillians vader zal je zijn dochter in de schoot werpen, omdat wij geld hebben. Ze is wel drie jaar ouder dan jij, maar dat geeft niets. Jij hebt er altijd al ouder uitgezien dan je bent. Net zoals ik. En als ze net zo goed kan fokken als ze paardrijdt, zal het snel barsten van de kinderen in dit huis.'"

Alexander zweeg en knikte naar zijn zoon, die lachend zei: 'Vertelde hij dat echt zo aan opa?'

'Ja. Woordelijk. Gek genoeg bestond er tussen hem en mijn vader een soort van verstandhouding. Tussen Edward en mij is het nooit iets geworden.

Ik heb begrepen dat het er even heel heftig aan toe is gegaan en dat jongeheer Edward pas toegaf toen hij een ultimatum gepresenteerd had gekregen. Wat dat ultimatum was heeft vader me nooit verteld. Ik denk dat hij het ook niet wist. Ik kan me voorstellen dat het iets te maken had met zijn toelage die drastisch zou worden verlaagd als hij niet deed wat

hem gezegd werd. Hoe dan ook, de verloving werd in *The Times* bekendgemaakt en zes maanden later was de grote bruiloft. Maar zowel de vader als de zoon had buiten juffrouw Lillians karakter gerekend. Ze waren niet tegen haar opgewassen, omdat ze hun duidelijk liet blijken dat haar prioriteit bij paarden lag en dat niemand ter wereld haar kon dwingen om het rijden op te geven. Maar de jonge Edward deed wat er van hem werd verwacht en ze werd meteen zwanger. Veertien weken later verloor ze de baby. Binnen drie jaar verloor ze er drie.

Toen ze voor de vierde keer zwanger werd, verbande Edward alle paarden uit de stal, behalve de twee die nodig waren voor het rijtuig. Hij werd ongeveer haar cipier. Hij bleef maanden achtereen thuis. Mijn vader vertelde dat hij op een geketende, gefrustreerde stier leek. Hij was een lange man, ruim een meter tachtig en heel fors. Op die leeftijd leek hij op zijn vader, maar hij bezat een gewelddadig temperament en had heftige woedeaanvallen. Hij had niet de welwillendheid van zijn vader, die soms echt heel aardig kon zijn. Maar hij leek intussen zelfs meer nog dan zijn vader te verlangen naar een erfgenaam.

Of Lillian erg ongelukkig was zou ik niet kunnen zeggen, want ook zij was erg humeurig, wat zich uitte in een grondige afkeer van een ander lid van de huishouding. Haar man had een verpleegster annex gezelschapsdame voor haar aangenomen en die vrouw leek nooit van haar zijde te wijken. Jane Dunn, haar kamenierster, die al voor haar huwelijk bij haar was, had Lillian een keer onbedoeld getoond hoe ze een uurtje zou kunnen ontsnappen. Vanuit het raam kon ze Edward in het rijtuig zien stappen dat hem naar het station zou brengen, waar hij de trein zou nemen om een dag naar Londen te gaan. Nadat de verpleegster-gezelschapsdame in de slaapkamer was komen controleren of haar pupil wel lag te rusten, zag de kamenierster haar ook naar buiten gaan en door de moestuin lopen, waarachter het huisje van de rentmeester lag. Ze vermoedde al een tijdje dat die twee samen iets hadden en dat vertelde ze die keer aan haar meesteres. Lillian sprong het bed uit, trok haar ondergoed, een rijbroek en een jasje aan en zette een hoed op. Ze rende de kamer uit, de trap af en de binnenplaats op. Daar vroeg ze aan een doodsbenaauwde stalknecht om haar te helpen een oud paard te zadelen, een paard waarvan men vond dat het zijn beste tijd had gehad en dat nu zijn dagen mocht slijten in de wei.